ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1990

Vyhlásené: 10.10.1990 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

403

ZÁKON

z 2. októbra 1990

o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd

Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa uznieslo na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ
PREDMET ÚPRAVY

§ 1

Zákon sa vzťahuje na následky majetkových krívd spôsobených fyzickým a súkromným právnickým osobám odňatím vlastníckeho práva k nehnuteľným, prípadne hnuteľným veciam podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektoru, podľa zákona č. 71/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorého súkromného domového majetku, a znárodnením zoštátnením na základe výmerov niektorých odvetvových ministerstiev, vydaných po roku 1955 a odvolávajúcich sa na znárodňovacie predpisy z roku 1948.[1]) Za odňatie vlastníckeho práva podľa tohto zákona sa považuje aj prechod vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy podľa § 4 ods. 1 a 2 vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb.

§ 2

Zmiernenie následkov majetkových krívd podľa tohto zákona spočíva vo vydaní veci fyzickej alebo súkromnej právnickej osobe, ktorej bola odňatá (ďalej len „vlastník“) na základe predpisov uvedených v § 1, v poskytnutí peňažnej náhrady (§ 14) alebo vo vydaní kúpnej ceny (§ 15) alebo v doplatku rozdielu medzi peňažnou náhradou a kúpnou cenou (§ 16).

§ 3
Ďalšie oprávnené osoby

(1) Ak vlastník zomrel alebo ak bol vyhlásený za mŕtveho, vydá sa odňatá vec ďalším oprávneným osobám v tomto poradí:

a) dedič zo závetu, ak sa dožil dňa účinnosti tohto zákona;

b) deti vlastníka a jeho manžel, ktorý žije ku dňu účinnosti tohto zákona; ak niektoré z detí vlastníka v deň účinnosti tohto zákona nie je nažive, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak nie je nažive niektoré z nich, jeho potomci;

c) rodičia vlastníka, ak nie sú nažive osoby uvedené pod písmenom b), ktorí sa dožili dňa smrti vlastníka;

d) súrodenci, ktorí žijú ku dňu účinnosti tohto zákona. V prípade, že niektorý zo súrodencov ku dňu účinnosti tohto zákona nežije, sú oprávnenými osobami na jeho mieste jeho žijúce deti.

(2) Ak osôb uvedených v odseku 1 niet, vydá sa odňatá vec dedičovi vlastníka, a ak nie je nažive, jeho žijúcim deťom.

(3) Ak odňatá vec patrila do spoluvlastníctva viacerých osôb, sú oprávnenými osobami spoluvlastníci podľa výšky svojich podielov; ak niektorý z nich nežije, spravuje sa poradie ďalších na jeho mieste oprávnených osôb podľa odsekov 1 a 2.

DRUHÁ ČASŤ
VYDANIE VECI

§ 4

Vydanie podľa § 2 a 3 sa týka vecí, ktoré držali ku dňu účinnosti tohto zákona právnické osoby (ďalej len „organizácie"), s výnimkou podnikov so zahraničnou majetkovou účasťou[2]) a obchodných spoločností,[3]) ktorých spoločníkmi sú výhradne fyzické osoby. Táto výnimka však neplatí, ak ide o veci nadobudnuté od právnických osôb po 1. októbri 1990.

§ 5

(1) Organizácia je povinná neodkladne vydať vec oprávnenej osobe na jej písomnú výzvu.

(2) Organizácia a oprávnená osoba spíšu dohodu o vydaní veci a o vzájomnom vyporiadaní nárokov podľa tohto zákona.

(3) Dohoda podlieha registrácii štátnym notárstvom; štátne notárstvo pritom postupuje obdobne ako pri registrácii zmluvy o prevode nehnuteľností.[4])

(4) Pokiaľ organizácia svoje povinnosti nesplní, oprávnená osoba môže uplatniť svoje nároky na súde.

§ 6

(1) Vlastník pripojí k písomnej výzve o vydanie veci potvrdenie okresného národného výboru, v ktorého územnom obvode sa nehnuteľnosť nachádza (ďalej len „okresný národný výbor"), o odňatí veci podľa zákona č. 71/1959 Zb. alebo potvrdenie odvetvového ministerstva o znárodnení po roku 1955 alebo výmer tohto ministerstva o znárodnení a jeho rozsahu a o tom, komu bola vec odňatá. Tieto doklady možno nahradiť výpisom z pozemkovej knihy alebo iným vierohodným dokladom, ak obsahujú právny dôvod odňatia a meno osoby (osôb), ktorej bola vec odňatá.

(2) V prípade prevodu nehnuteľnosti podľa vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb. sa k výzve pripojí potvrdenie okresného národného výboru o odňatí veci a o tom, komu bola odňatá. Tieto doklady možno nahradiť rovnakým spôsobom ako doklady podľa odseku 1. K výzve sa ďalej pripojí potvrdenie okresného národného výboru

a) o výške sumy, ktorá sa za odňatú vec vlastníkovi vyplatila[5]) (ďalej len „vyplatená suma"), s uvedením organizácie, ktorá ju zaplatila;

b) o tom, či príslušné ministerstvo financií alebo príslušná Správa pre veci majetkové a devízové za odňaté veci vyplatili mimoriadne odškodnenie zo štátneho rozpočtu (ďalej len „odškodnenie"), komu sa vyplatilo a v akej výške.

(3) Ďalšie oprávnené osoby k výzve takisto pripoja doklad osvedčujúci ich vzťah k vlastníkovi (§ 3).[6])

(4) Ak je oprávnenou osobou devízový cudzozemec, priloží k výzve potvrdenie príslušnej Správy pre veci majetkové a devízové, že nehnuteľnosť nebola vyporiadaná medzištátnymi dohodami.

§ 7

Oprávnená osoba je povinná do 60 dní odo dňa uzavretia dohody odviesť

a) vyplatenú sumu, a to organizácii, ktorá ju vyplatila, alebo jej právnemu nástupcovi;

b) poskytnuté odškodnenie príslušnému ministerstvu pre správu národného majetku a jeho privatizáciu, ktorému odvedie aj vyplatenú sumu, ak organizácia zanikla bez právneho nástupcu.

§ 8

K návrhu na registráciu dohody je oprávnená osoba povinná predložiť štátnemu notárstvu doklad o odvedení súm uvedených v § 7 tohto zákona, prípadne o tom, že sa uzavrela dohoda o splátkach.

§ 9

Ak je viacero oprávnených osôb, vyplýva ich podiel z § 3 tohto zákona, pokiaľ sa písomne nedohodli inak.

§ 10

(1) Vec sa vydá oprávnenej osobe v stave, v ktorom sa nachádza ku dňu uzavretia dohody. Ak organizácia dojednala pred týmto dňom zmluvu o dodávke stavebných prác, o rekonštrukcii alebo o modernizácii vydávanej nehnuteľnosti, prípadne inú zmluvu týkajúcu sa vydávanej veci, musí dohoda obsahovať dojednanie o tom, či a v akom rozsahu preberá oprávnená osoba práva a záväzky z tejto zmluvy.

(2) Ak je vydávaná stavba oproti svojmu stavu v dobe odňatia znehodnotená do tej miery, že ju nemožno užívať pre potreby bývania, výroby, obchodu alebo iných služieb bez okamžitej stavebnej úpravy, prislúcha oprávnenej osobe aj peňažná náhrada (§ 14).

(3) Ak ide o stavbu, ktorá bola zhodnotená tak, že jej cena určená ku dňu uzavretia dohody a určená podľa vyhlášky č. 73/1964 Zb. o cenách stavieb v osobnom vlastníctve a o náhradách pri vyvlastnení nehnuteľnosti prevyšuje náhradu podľa § 14 ods. 1, je na vôli oprávnenej osoby, či sa rozhodne pre túto náhradu alebo či vyzve organizáciu na vydanie stavby a uhradí príslušnému ministerstvu pre správu národného majetku a jeho privatizáciu rozdiel medzi takto určenou cenou a náhradou podľa § 14 ods. 1.

(4) Pozemok, na ktorom stojí stavba, ktorá nebola odňatá podľa predpisov uvedených v § 1, sa nevracia; oprávnenej osobe prislúcha peňažná náhrada (§ 14).

§ 11

Organizácia nemôže voči oprávneným osobám uplatňovať žiadne finančné alebo iné nároky súvisiace s vydávanými vecami. Takisto oprávnená osoba, ktorej sa vec vydala, nemôže voči organizácii uplatňovať iné nároky súvisiace s vydávanou vecou, než sú uvedené v tomto zákone. Na záložné práva a vecné bremená, ktoré viazli na veci v dobe jej odňatia alebo v dobe jej vydania, sa neprihliada.

§ 12

Doterajším užívateľom bytov alebo nebytových priestorov vo vydávaných nehnuteľnostiach sa užívacie právo zachováva a naďalej sa spravuje právnymi predpismi o hospodárení s bytmi a právnymi predpismi o nájme a podnájme nebytových priestorov.

§ 13
Vydanie hnuteľných vecí

(1) Nárok na vydanie hnuteľných vecí má oprávnená osoba, ak preukáže, že boli odňaté na základe predpisov uvedených v § 1, a kde sa nachádzajú ku dňu účinnosti tohto zákona.

(2) Hnuteľné veci, ktoré slúžia na prevádzku činnosti umiestnenej vo vydávanej nehnuteľnosti, je organizácia povinná ponúknuť na kúpu najprv oprávneným osobám za zostatkovú cenu, a to najneskôr v lehote uvedenej v § 19 ods. 2.

TRETIA ČASŤ
PEŇAŽNÉ NÁHRADY

§ 14

(1) Za stavbu, ktorá bola demolovaná, a za nehnuteľnosti, za ktoré peňažná náhrada prislúcha podľa § 10, poskytne príslušné ministerstvo pre správu národného majetku a jeho privatizáciu oprávnenej osobe na jej výzvu doloženú podľa § 6 peňažnú náhradu (ďalej len „náhrada“) vo výške ustanovenej podľa stavu ku dňu odňatia, a to s použitím vyhlášky Ministerstva financií č. 73/1964 Zb. o cenách stavieb v osobnom vlastníctve a o náhradách pri vyvlastnení nehnuteľností, s pripočítaním 3 % z tejto sumy za každý rok od odňatia do dňa účinnosti tohto zákona.

(2) Náhrada sa zníži o vyplatenú sumu [§ 6 ods. 2 písm. a)] alebo o odškodnenie [§ 6 ods. 2 písm. b)].

(3) Náhrada poskytovaná podľa § 10 ods. 2 sa ďalej zníži o cenu vydanej nehnuteľnosti určenú podľa vyhlášky uvedenej v odseku 1, vypočítanú podľa stavu nehnuteľnosti uvedeného v § 10 ods. 1.

§ 15

(1) Ak sa nehnuteľnosti v čase pred účinnosťou tohto zákona previedli do vlastníctva iných fyzických osôb, než sú oprávnené osoby, zostáva právo týchto fyzických osôb zachované a oprávnenej osobe vzniká nárok na vydanie kúpnej ceny od organizácie, ktorá nehnuteľnosť predala, alebo od jej právneho nástupcu. Ak povinná organizácia zanikla bez právneho nástupcu, má oprávnená osoba tento nárok voči príslušnému ministerstvu pre správu národného majetku a jeho privatizáciu. Nárok na vydanie kúpnej ceny má aj oprávnená osoba, ktorá nehnuteľnosť odkúpila pred účinnosťou tohto zákona.

(2) Zachované zostáva aj vlastnícke právo podniku so zahraničnou majetkovou účasťou a obchodnej spoločnosti, ktorej spoločníkmi sú výhradne fyzické osoby, ak sa na ne previedlo v čase pred 1. októbrom 1990. Oprávnenej osobe vzniká nárok na vydanie náhrady od príslušného ministerstva pre správu národného majetku a jeho privatizáciu.

§ 16

Ak kúpna cena, na ktorej vrátenie majú oprávnené osoby nárok podľa § 15, je nižšia než náhrada podľa § 14, doplatí príslušné ministerstvo pre správu národného majetku a jeho privatizáciu týmto osobám rozdiel medzi náhradou a kúpnou cenou.

§ 17

Ak nehnuteľnosť odkúpila iba niektorá z oprávnených osôb, majú ostatné z nich voči osobe, ktorá dostala celú kúpnu cenu, nárok na jej pomernú časť alebo na pomernú časť doplatku rozdielu medzi náhradou a kúpnou cenou.

§ 18

Za nehnuteľnosť, o ktorej vydanie oprávnené osoby neprejavia v lehote ustanovenej v § 19 ods. 1 záujem, náhrada neprislúcha.

§ 19

(1) Na vydanie veci (§ 5) alebo kúpnej ceny (§ 15) môže oprávnená osoba organizáciu vyzvať do 6 mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona, inak jej nárok zaniká.

(2) Organizácia je povinná uzavrieť dohodu s oprávnenou osobou a vydať jej vec alebo kúpnu cenu najneskôr do 30 dní po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 1.

(3) V lehote uvedenej v odseku 1 môže oprávnená osoba vyzvať príslušné ministerstvo pre správu národného majetku a jeho privatizáciu na poskytnutie náhrady podľa § 14 alebo na vydanie kúpnej ceny podľa § 15, prípadne na doplatenie rozdielu podľa § 16.

(4) Príslušné ministerstvo pre správu národného majetku a jeho privatizáciu je povinné sumy podľa odseku 3 vyplatiť najneskôr do jedného roka po tom, čo výzvu dostalo.

ŠTVRTÁ ČASŤ

§ 20

Tento zákon sa vzťahuje aj na devízového cudzozemca, pokiaľ vec, ktorá by sa mala previesť do jeho vlastníctva, nebola vyporiadaná medzištátnymi majetkovoprávnymi dohodami.

§ 21

Nevyhnutné náklady spojené s poskytovaním náhrad oprávneným osobám znáša príslušné ministerstvo pre správu národného majetku a jeho privatizáciu.

§ 22

(1) Organizácia je povinná s odňatými vecami a s hnuteľnými vecami uvedenými v § 13 ods. 2 až do ich vydania oprávneným osobám nakladať so starostlivosťou riadneho hospodára; odo dňa účinnosti tohto zákona nemôže tieto veci, ich súčasti a príslušenstvo previesť do vlastníctva iného ani prenechať inému do užívania.

(2) Právo na náhradu škody, ktorú by organizácia spôsobila porušením tejto povinnosti, zostáva ustanovením § 11 nedotknuté.

(3) Pokiaľ organizácia neuspokojí nároky oprávnenej osoby podľa tohto zákona v ustanovenej lehote (§ 19 ods. 2), je povinná uhradiť príslušnému ministerstvu pre správu národného majetku a jeho privatizáciu za každý deň prekročenia lehoty sumu 3000 Kčs. Ak oprávnená osoba uplatní nárok na súde, končí sa lehota uplynutím 30 dní po tom, keď jeho rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť.

§ 23

(1) Náklady spojené so spísaním dohody o vydaní veci znáša organizácia.

(2) Notárske a správne poplatky súvisiace s vydaním veci podľa tohto zákona sa nevyrubujú.

(3) Osoba domáhajúca sa svojho práva podľa tohto zákona voči organizácii je oslobodená od súdnych poplatkov.

PIATA ČASŤ

§ 24
Dopĺňajú sa

1. ustanovenie § 26 ods. 4 devízového zákona č. 162/1989 Zb. v znení zákona č. 109/1990 Zb. tak, že za slová „s výnimkou dedenia“ sa pripája text: „a nadobudnutia nehnuteľnosti jej vydaním podľa zákona č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd.“;
2. ustanovenie § 125 ods. 2 Hospodárskeho zákonníka, do ktorého sa vkladá nové ustanovenie písmena e), ktoré znie:

   „e) ak ide o zmluvu o dodávke stavebných prác, o rekonštrukciu alebo o modernizáciu, prípadne o inú zmluvu týkajúcu sa nehnuteľnosti vydávanej podľa zákona č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd.“;
3. ustanovenie § 9 ods. 2 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov, do ktorého sa vkladá nové ustanovenie písmena h), ktoré znie:

   „h) ide o nájom nebytového priestoru v nehnuteľnosti vydanej oprávnenej osobe podľa zákona č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd.“.

§ 25

(1) Zrušujú sa

1. vládne nariadenie č. 15/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora;
2. vyhláška Ministerstva financií č. 88/1959 Ú. l. o opatreniach týkajúcich sa niektorých vecí užívaných organizáciami socialistického sektora;
3. zákon č. 71/1959 Zb. o opatreniach týkajúcich sa niektorého súkromného domového majetku;
4. vyhláška Ministerstva financií a spravodlivosti č. 236/1959 Ú. l. o opatreniach týkajúcich sa niektorého súkromného domového majetku.

(2) Po dni účinnosti tohto zákona sa nepoužije § 6 ods. 1 zákona č. 118/1948 Zb. o organizácii veľkoobchodnej činnosti a o znárodnení veľkoobchodných podnikov v znení zákona č. 64/1951 Zb., ktorým sa menia a dopĺňajú predpisy o znárodnení obchodných podnikov.

(3) Uzavretím dohody podľa § 5 ods. 2 alebo právoplatnosťou rozsudku (§ 22 ods. 3) stráca platnosť rozhodnutie o odňatí veci, vydané podľa právnych predpisov uvedených v § 1; rovnako stráca platnosť aj kúpna zmluva uzavretá podľa § 4 ods. 1 a 2 vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb.

§ 26

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. novembrom 1990.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

1) § 3 zákona č. 114/1948 Zb. o znárodnení niektorých ďalších priemyslových a iných podnikov a závodov a o úprave niektorých pomerov znárodnených a národných podnikov.
§ 3 zákona č. 115/1948 Zb. o znárodnení ďalších priemyselných a iných výrobných podnikov a závodov v potravinárskom odbore a o úprave niektorých pomerov znárodnených a národných podnikov tohto odboru v znení zákona č. 108/1950 Zb., ktorým sa menia a dopĺňajú predpisy o znárodnení niektorých podnikov potravinárskeho priemyslu.
§ 6 ods. 1 zákona č. 118/1948 Zb. o organizácii veľkoobchodnej činnosti a o znárodnení veľkoobchodných podnikov v znení zákona č. 64/1951 Zb., ktorým sa menia a dopĺňajú predpisy o znárodnení obchodných podnikov.
§ 3 zákona č. 120/1948 Zb. o znárodnení obchodných podnikov s 50 alebo viacerými činnými osobami.
§ 1 ods. 2 zákona č. 121/1948 Zb. o znárodnení v stavebníctve v znení zákona č. 58/1951 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o znárodnení v stavebníctve.
§ 3 zákona č. 123/1948 Zb. o znárodnení polygrafických podnikov.
§ 6 zákona č. 124/1948 Zb. o znárodnení niektorých hostinských a výčapníckych podnikov a ubytovacích zariadení.

2) Zákon č. 173/1988 Zb. o podniku so zahraničnou majetkovou účasťou v znení zákona č. 112/1990 Zb.

3) Štvrtá A časť Hospodárskeho zákonníka č. 109/1964 Zb. v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 104/1990 Zb. o akciových spoločnostiach.

4) § 61 a nasl. zákona č. 95/1963 Zb. o konaní pred štátnym notárstvom (notársky poriadok) v znení neskorších predpisov.

5) § 4 ods. 1 vládneho nariadenia č. 15/1959 Zb.

6) Napr. rodný alebo sobášny list, závet.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.